

Wójtowicz (WSP Rzeszów) pt. *Karola Wojtyły idea zaangażowania w proces globalizacji*. Obrady w sekcjach zakończyły się dyskusjami.

Podczas sesji plenarnej referaty wygłosili: Ph.D. Mitja Velikonja (Uniwersytet w Ljubljanie) pt. *Słowenia: konflikt czy spotkanie kultur*, oraz prof. dr hab. Andrzej L. Zachariasz na temat: *Idea rozumu politycznego a współczesność i przyszłość narodów słowiańskich*, który przewodniczył tym obradom, a następnie dokonał podsumowania i zamknięcia konferencji.

Fot. Dariusz Krępski

Konferencja: *Filozofia w krajach słowiańskich a procesy globalizacji kulturowej i integracji politycznej Europy*, Boguchwała k. Rzeszowa, 8–10 grudnia 2000 r.

Włodzimierz Zięba

Debata: Filozofia słowiańska wobec procesów integracji europejskiej; globalizacja a kwestie tożsamości narodowej

Обсуждение: Славянская философия на фоне процессов европейской интеграции, глобализация и вопросы национальной самобытности

Podczas zorganizowanej przez IF WSP w Rzeszowie konferencji na temat: *Filozofia w krajach słowiańskich a procesy globalizacji kulturowej i integracji*

politycznej Europy w dniu 9 grudnia 2000 roku odbył się Okrągły stół filozofów krajów słowiańskich na temat: *Filozofia słowiańska wobec procesów integracji europejskiej; globalizacja a kwestie tożsamości narodowej*. Do dyskusji wprowadził i jej przewodniczył prof. dr hab. A. L. Zachariasz, dyrektor Instytutu Filozofii WSP Rzeszów.

W debacie głos zabrali w kolejności: prof. dr hab. A. L. Zachariasz (Polska – WSP Rzeszów), prof. dr hab. R. Dupkala (Słowacja – Uniwersytet Prešov), prof. dr hab. W. Sztumski (Polska – UŚ Katowice), prof. dr hab. A. Czajkowski (Ukraina – Uniwersytet w Odessie), prof. dr hab. Z. J. Czarnecki (Polska – UMCS Lublin), doc. dr M. Velikonja (Słowenia – Uniwersytet w Lublanie), prof. dr hab. Cz. Głombik (Polska – UŚ Katowice), prof. dr hab. J. Zouhar (Czechy – Uniwersytet Brno), prof. dr hab. S. Symotiuik (Polska – UMCS Lublin), prof. dr hab. M. Wiernikow (Ukraina – Uniwersytet w Odessie), prof. dr hab. B. Andrzejewski (Polska – UAM Poznań), prof. dr hab. V. Leško (Słowacja – Uniwersytet Prešov), prof. dr hab. A. Gierasimczuk (Polska – Politechnika Rzeszów), prof. dr hab. H. Pisarek (Polska – Uniwersytet Wrocław), prof. dr hab. Z. Stachowski (WSP Rzeszów).

Prof. A. L. Zachariasz we wprowadzeniu podjął kwestię miejsca Słowian w nowej sytuacji w Europie i świecie: sytuacji procesów globalizacji i integracji. Przekonywał, że ważny jest przede wszystkim głos filozofii, gdyż filozofia w kulturze europejskiej jest mądrością tej kultury. Podejmując kwestię Słowiańszczyzny podkreślił, że każdy z naszych narodów prezentuje swoiste doświadczenie historyczne, swoistą wiedzę i mądrość, którą może wnieść do kultury światowej. Globalizacja, mówił, prowadząca do zniwelowania poszczególnych różnic, odmienności, która mogłaby zanegować tożsamości poszczególnych narodów słowiańskich jest nie do przyjęcia. Bogactwo współczesnego świata powinno polegać na różnorodności wartości i w konsekwencji kultur narodowych, nie zaś na zniesieniu różnic.

Prof. R. Dupkala mówił, że faktyczne procesy globalizacji kulturowej i integracji politycznej nie wytworzą jednej globalnej filozofii – pojęcie to jest dlań absurdalnym abstraktem spekulatywnym. Integracja dla niego, to możliwość ekspozycji idei. Ratunkiem przed wspólną homogeniczną, utratą tożsamości ma być jedność w różnorodności. W związku z tym zgłosił propozycję publikacji prezentującej dorobek filozofii poszczególnych krajów słowiańskich.

Prof. W. Sztumski zaznaczył, iż integracja i globalizacja jest koniecznym etapem ewolucji społecznej, dokonującym się poprzez wiedzę i technikę, a zachaczającym aż o samą duchowość. Musi nastąpić ujednoczenie kulturowe, stąd przewiduje globalną, uniwersalistyczną „filozofię ekologiczną”, preferującą wartości ogólnoludzkie sprzyjające przetrwaniu gatunku ludzkiego. Filozofia słowiańska, Słowiańskość, nacjonalność filozofii, mówił, to anachronizmy

w kulturze, a ich obrona u progu dokonującej się globalizacji duchowej jest przeszkodą na drodze postępu kulturowego.

Prof. Z. J. Czarniecki powiedział, że filozofowie mogą mówić o globalizacji jedynie w zakresie dorobku kulturowego, który każdy z narodów może wnieść do narodów Europy, nie tracąc przy tym tożsamości.

Prof. M. Velikonja mówił, że świadomość postmodernistyczna multikulturowości stwarza szanse dla małych narodów i kultur w procesach globalizacyjnych.

Prof. Cz. Głombik podkreślił, że dorobek myśli słowiańskiej jest niedostatecznie znany Zachodowi, toteż sami musimy zaprezentować nasze dyskusje. Mogłaby to być antologia: *Filozofowie krajów słowiańskich wobec problemów filozofii współczesnej* – pokazująca co do pewnych problemów wnieśli filozofowie krajów słowiańskich

Prof. J. Zouhar wskazał, że filozofia jest zawsze związana z kontekstem społeczno – narodowym, stąd też w tym upatrywał możliwości filozofii narodów słowiańskich.

Prof. S. Symotiuik zaznaczył, że narody słowiańskie są jednym z głosów światowego chóru krytyków globalizacji. Mówił, że trudno byłoby filozofować w oparciu o jakieś archetypy narodowe, bo nie sposób mówić o ontologii słowiańskiej, czy teorii poznania. Ale już takie dziedziny filozofii, jak: filozofia kultury, filozofia dziejów, estetyka, antropologia mogłyby w jakiś sposób uwypuklać specyfikę poszczególnych narodów, do której zaliczył doświadczenie graniczności, buforowości. Pochwalił i rozwinął pomysł Encyklopedii, Almanachu, Zbiór kanonicznych tekstów myślenia słowiańskiego, słowianoznawstwa, słowianofilów, pansłowiaństwa – który wywoływałby pobudzenie intelektualne.

Prof. M. Wiernikow wskazał na potencjał intelektualny Słowian, odrębną psychikę, duchowość. Zaznaczył, iż specyfiką filozofii Słowiańskiej jest jej antropologiczny charakter.

Prof. Z. Stachowski przeniósł akcent z obszaru kultury na sferę gospodarki i ekonomii, bo to one jego zdaniem są motorem napędzającym procesy globalizacyjne. Wskazał na nieporządne efekty globalizacji, takie jak podział populacji ludzkiej na jeszcze większą biedotę i bezrobotnych (80%) oraz nieliczną enklawę bogatych oraz tych, którzy mają pracę (20%). Zaznaczył, iż współczesna kultura nie wykazuje tendencji do hegemonii jakiegokolwiek z kultur, ma charakter pluralistyczny.

To tylko niektóre spośród głosów uczestników dyskusji. Debata próbowała określić miejsce Słowian w integrującym się świecie, w czym wniosła wiele nowego. Chyba największym owocem tejsze dyskusji będzie, zadeklarowany licznie i aktywnie, udział przy pracy nad Antologią, czy Encyklopedią filozofii słowiańskiej.